

Рейтинговий звіт KLRN 001-017 short про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування	АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ»
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія	оновлення
Дата визначення:	25.10.2007 р.
Дата оновлення:	22.12.2015 р.
Кредитний рейтинг:	uaA-
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу агентство «Кредит-Рейтинг» використовувало фінансову звітність АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» за 2013 – 2014 рр. та I–III квартали 2015 року, а також внутрішню інформацію, надану Банком у ході рейтингового процесу.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства. Було проаналізовано інформацію стосовно усіх істотних аспектів діяльності банку. Дані балансу та звіту про фінансові результати наведено у Додатках до цього рейтингового звіту.

Рейтингове агентство не проводить аудиторську перевірку наданої клієнтом інформації.

Положення звіту щодо тенденцій розвитку ринків, на яких працює клієнт, та ризиків, притаманних цим ринкам, ґрунтуються на ринкових умовах і чинниках, що діяли на момент написання звіту.

Рейтинговий звіт не є рекомендацією щодо купівлі або продажу цінних паперів. ТОВ «Кредит-Рейтинг» не несе відповідальності за результати кредитних, інвестиційних або господарських рішень третіх осіб, прийнятих виключно на основі інформації звіту.

Деякі кількісні дані, які аналізуються у звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим, значення певних показників, що наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Визначення поточного рейтингу

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом uaA характеризується ВИСОКОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знаки «+» та «-» позначають проміжні категорії (рівні) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рейтингова історія

Історія кредитного рейтингу АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ»

Дата	25.10.2007	30.12.2008	17.06.2009	30.06.2010	21.06.2012	29.11.2012	04.06.2013	05.12.2013	22.12.2015
Рівень рейтингу	uaBBB	uaBBB	uaBBB	uaBBB	uaBBB	uaBBB+	uaBBB+	uaA-	uaA-
Прогноз	стабільний	негативний	негативний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження зі зміною прогнозу	підтвердження	підтвердження зі зміною прогнозу	підтвердження	підвищення	підтвердження	підвищення	підтвердження

Рівень кредитного рейтингу АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» підтримується:

- очікуваним збільшенням статутного капіталу;
- низькою питоною вагою простроченої заборгованості в клієнтському кредитному портфелі та консервативною політикою резервування;
- прийнятною валютною структурою клієнтського кредитного портфеля та ресурсної бази;
- високими показниками ефективності основної діяльності.

Рівень кредитного рейтингу АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» обмежується:

- концентрацією кредитного портфеля за основними позичальниками на тлі зростання обсягу заборгованості IV та V категорій якості, що може негативно вплинути на ліквідність та капіталізацію Банку;
- концентрацією ресурсної бази за основними кредиторами, що обмежує фінансову гнучкість Банку;
- схильністю Банку до системного ризику, що може негативно вплинути на ліквідність та капіталізацію Банку;
- впливом негативних чинників на фінансовий ринок і невисокою та нестабільною діловою активністю в окремих секторах економіки, що може призвести до погіршення показників діяльності Банку.

Основні фінансові показники АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ»

Показник	01.01.10	01.01.11	01.01.12	01.01.13	01.01.14	01.01.15	01.04.15	01.07.15	01.10.15
Активи, млн. грн.	2694,17	3494,04	3718,07	3516,49	3912,13	4924,65	5305,71	3997,58	3272,84
Кредитно-інвестиційний портфель, скоригований на суму резервів, млн. грн.	2193,81	2423,75	2680,70	2256,04	2886,27	2546,64	3166,40	2510,92	2095,52
Кошти клієнтів, млн. грн.	1651,34	2463,01	2597,15	2519,75	2976,11	3868,11	3999,91	3031,05	2303,69
Власний капітал, млн. грн.	499,52	563,83	534,95	573,08	605,05	520,40	499,16	585,74	623,64
Доходи, млн. грн.	442,57	350,55	383,51	424,76	399,59	411,81	183,01	353,72	487,14
Витрати, млн. грн.	470,97	286,40	424,61	386,76	367,72	502,00	198,62	282,75	378,26
Чистий операційний дохід, млн. грн.	211,24	171,04	216,42	258,54	252,47	267,75	116,01	204,55	260,88
Прибуток до сплати податку, млн. грн.	-41,89	87,17	-51,31	50,33	41,62	-108,85	-15,61	70,97	108,88
Чистий прибуток, млн. грн.	-28,41	64,15	-41,10 ¹	38,00 ²	31,87 ³	-90,19 ⁴	-15,61	70,97	108,88
Доходність активів (ROA)*,%	-	1,84	-	1,08	0,81	-	-	-	-
Доходність капіталу (ROE)*,%	-	11,38	-	6,63	5,27	-	-	-	-

¹ фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком (46,3 млн. грн.)

² фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком 40,38 млн. грн.

³ фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком 27,61 млн. грн.

⁴ фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком (92,26 млн. грн.)

* значення на звітну дату

Резюме

Публічне акціонерне товариство «Банк «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» (далі за текстом – АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ», або Банк) створено у відповідності до чинного законодавства України та зареєстровано НБУ в Державному реєстрі банків 30 грудня 1996 року за реєстраційним номером 264.

Банк має відповідні ліцензії НБУ на здійснення банківських операцій. АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» знаходиться за адресою: 04070, Україна, м. Київ, вул. Борисоглібська, 5-А.

Станом на 01.10.2015 р. у ренкінгу НБУ за обсягом чистих активів АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» посідав 35 позицію серед 123 платоспроможних фінансових установ та належав до III групи банків.

АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» позиціонує себе як універсальна банківська установа, що надає широкий спектр послуг. Банком пропонується повне обслуговування клієнтів, яке включає розрахунково-касові, кредитні, депозитні, конверсійні операції, обслуговування зовнішньо-торгівельних операцій та інші операції. Маючи ліцензії на брокерську, дилерську діяльність, андеррайтинг та діяльність зберігача, фінансова установа виконує дані операції на користь клієнтів, тим самим забезпечуючи ще більшу диверсифікацію пропонованих послуг. Банк має статус уповноваженого банку з обслуговування поточних рахунків фізичних осіб з виплати пенсій та грошової допомоги.

Регіональна мережа Банку представлена Головним офісом у м. Києві та 3 відділеннями. Зважаючи на зміну стратегії розвитку АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» протягом 2013 року 12 відділень було закрито (з них 9 відділень продано). В минулому році закрито ще 2 відділення, що розташовувалися на Кримському півострові.

Якість власного капіталу АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» задовільна. Статутний капітал Банку, що є основною складовою власних коштів, становить 439,69 млн. грн. Пряма істотна участь у статутному капіталі АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» двох фізичних осіб-резидентів та ТОВ «Промислова група «МОНІЄР» станом на 01.10.2015 р. становила 69,2193%.

У II півріччі минулого року та в I кварталі поточного року на обсяг власних коштів чинили тиск відрахування на формування резервів під активні операції, проте показник адекватності регулятивного капіталу перевищував нормативне значення НБУ. Разом з тим, у IV кварталі ситуація суттєво погіршилася. Від'ємне значення фінансового результату за підсумками 10 місяців призвело до значного зменшення обсягу регулятивного капіталу (майже у 3,5 рази – відбулося так зване «подвійне скорочення», зумовлене структурою регулятивного капіталу, що був сформований основним та додатковим капіталом навпіл) та, відповідно, до порушення низки економічних нормативів. Така ситуація склалася внаслідок реалізації системного

ризик (початок процедури ліквідації банку-контрагента, на НОСТРО рахунку в якому було розміщено більше 5% активів).

З метою виправлення ситуації, частину субординованого боргу (70,7 млн. грн.) планується спрямувати на нарощення статутного капіталу (рішення загальних зборів акціонерів від 27 листопада 2015 року). Цей захід призведе до скорочення процентних витрат Банку та, зважаючи на структуру регулятивного капіталу, дасть можливість вирівняти суми основного та додаткового капіталу, що дозволить враховувати додатковий капітал до складу регулятивного в повному обсязі. Крім того, підвищенню рівня адекватності капіталу має сприяти прибуткова діяльність фінансової установи. Отримання позитивного фінансового результату за підсумками поточного року планується за рахунок реалізації/погашення частини активів.

Ресурсна база Банку здебільшого сформована за рахунок коштів клієнтів, обсяг яких протягом I–III кварталів поточного року скоротився більше ніж на 43%. При цьому, обсяг коштів приватних клієнтів зменшився більше ніж на 37%, корпоративних – більше ніж на 44%. Структура клієнтського портфеля за джерелами залучення (превалюють кошти суб'єктів господарювання) зумовлює концентрацію ресурсної бази за основними кредиторами та депозитного портфеля за основними вкладниками. Концентрація останнього певною мірою зумовлена депозитами, які виступають забезпеченням за кредитами з метою уникнення кредитних ризиків (понад 42% депозитного портфеля клієнтів).

Клієнтські кошти переважно є короткостроковими. При цьому, кошти на поточних рахунках формують близько 60% портфеля. Позитивним є те, що кошти в національній валюті формують більше 80% портфеля.

Банк має досвід успішної співпраці з НБУ, наразі заборгованість перед регулятором відсутня. Сальдо за міжбанківськими операціями є активним.

Кошти банків представлено виключно коштами на ЛОРО рахунках у національній валюті.

Якість ресурсної бази АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» задовільна. Концентрація зобов'язань за основними кредиторами обмежує фінансову гнучкість Банку, а значний обсяг коштів на поточних рахунках підвищує чутливість до ризику ліквідності.

Активні операції Банку зосереджені на кредитуванні. Іншою вагомою складовою є високоліквідні активи (у 2013 році формували близько 28–29% активів). Згорання кредитного портфеля за одночасного нарощення клієнтських коштів у минулому році зумовлювало подальше підвищення їх питомої ваги у активах. Станом на початок II кварталу поточного року високоліквідні активи перевищували за обсягом кредитний портфель. Суттєвий відтік клієнтських коштів протягом останнього півріччя зумовив скорочення обсягу високоліквідних активів, проте їх питома вага в активах станом на кінець III кварталу перевищувала 42%. Зазначене певною мірою підвищує чутливість Банку до процентного ризику.

Основними складовими високоліквідних активів є кошти на НОСТРО рахунках та депозитні сертифікати НБУ. Інвестиції в останні забезпечують прийнятний рівень доходності за відсутності кредитного ризику. На кореспондентському рахунку в НБУ кошти підтримуються в обсязі, необхідному для поточного обслуговування клієнтів.

Кошти на НОСТРО рахунках формують понад чверть обсягу активів. Інформація щодо переліку банків-контрагентів, на НОСТРО рахунках в яких розміщено кошти, закрита, що унеможливує визначення обсягу високоліквідних активів. Зважаючи на зазначене, чутливість Банку до системного ризику є високою.

У кредитному портфелі клієнтів, що протягом минулого року скоротився більше ніж на 26%, а протягом I–III кварталів поточного року ще майже на 11%, за строками користування кредитними коштами переважають довгострокові кредити, за цільовим призначенням – кредити, надані у поточну діяльність. Актуальною для Банку є висока концентрація кредитного портфеля за основними позичальниками, що обумовлює залежність Банку від фінансового стану найбільших його клієнтів та підвищує чутливість до кредитного ризику. Разом з тим, кредитний портфель суб'єктів господарювання диверсифікований за видами економічної діяльності, що знижує рівень галузевого ризику.

Банком на постійній основі вживаються заходи щодо підтримання якості активів на прийнятному рівні. Частка простроченої заборгованості в клієнтському кредитному портфелі станом на кінець III кварталу поточного року не досягала 4%. Разом з тим, за категоріями якості у клієнтському кредитному портфелі заборгованість, яка належить до IV та V категорій загалом формувала більше 40% портфеля, що свідчить про наявність потенційно проблемної заборгованості. Задля нівелювання кредитних ризиків фінансовою установою створюються резерви на відшкодування можливих втрат від активних операцій, рівень покриття резервами клієнтського кредитного портфеля є високим, прострочена заборгованість покривається резервами удев'ятеро. Показники ефективності діяльності є високими. Разом з тим, кредити шести позичальників, що входять до складу найбільших є потенційно проблемними. Ситуація ускладнюється структурою забезпечення – заборгованість окремих позичальників, що входять до складу найбільших є бланковою (перевищує 23% обсягу портфеля). Окремо слід зауважити, що окремі бланкові кредити є потенційно проблемними.

Серед забезпечення зобов'язань за кредитами – нерухоме та рухоме майно, майнові права на грошові кошти тощо. Найбільш ліквідною заставою (за класифікацією регулятора) забезпечено близько 2% обсягу кредитного портфеля.

Портфель цінних паперів майже повністю сформовано депозитними сертифікатами НБУ, що забезпечує прийнятний рівень доходності за мінімуму ризиків, пов'язаних з інвестуванням коштів. Обсяг та частка акцій є незначними. Ліквідність цінних паперів одного емітента є низькою, проте їх обсяг незначний, а резерви під їх знецінення сформовано у повному обсязі.

Якість активів АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» задовільна, проте, зважаючи на ризики які приймає Банк, не виключено її стрімке погіршення.

Значення обов'язкових нормативів ліквідності перевищують установлені значення НБУ. Позитивне значення невідповідності активів та пасивів АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» за строками до погашення до 1 року складає 17%, залежності від коштів приватних осіб Банк не має. Факторами тиску на ліквідність є концентрація ресурсної бази за основними кредиторами та значний обсяг коштів на поточних рахунках клієнтів, а також схильність Банку до системного ризику.

Адміністративні витрати відносно валових доходів протягом аналізованого періоду були прийнятними, а коефіцієнт ефективності діяльності – високим. Разом з тим, суттєвий вплив на фінансовий результат має якість активів.

На підтвердження останнього свідчить отримання збитку за підсумками 10 місяців поточного року у сумі 89,13 млн. грн. виключно через необхідність доформування резервів для відшкодування втрат від розміщення коштів на НОСТРО рахунку в банку щодо якого розпочато ліквідаційну процедуру. Зазначене зумовило, починаючи з 1 листопада поточного року, порушення Банком нормативів адекватності регулятивного капіталу та максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента, нормативу великих кредитних ризиків та ліміту загальної короткої відкритої валютної позиції. Банком було розроблено План заходів на 2015–2018 рр. щодо усунення порушень зазначених нормативів та надано для погодження НБУ. Часткова реалізація планових заходів сприяла покращенню ситуації – станом на 11 грудня поточного року показник адекватності регулятивного капіталу складав 21,4% (при нормативному не менше 10%), показник великих кредитних ризиків – 262,79% (при нормативному не більше 800%).

АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» притаманні спільні ризики для банківської системи. Разом з тим, уразливість банківської установи до окремих ризиків розцінюється на індивідуальній основі, виходячи із моделі внутрішньої організації, активності Банку на окремих ринках, управління активними та пасивними операціями, а також якості вкладень і стабільності пасивної бази. Наразі Банк має підвищену чутливість до кредитного ризику та ризику ліквідності, чутливість до інших індивідуальних ризиків є помірною або низькою.

Стратегічна мета АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» полягає в розвитку комплексного високоякісного банківського обслуговування клієнтів, розширенні спектру банківських послуг, впровадженні передових банківських технологій, покращенні показників доходності та прибутковості, що сприятиме підвищенню надійності та інвестиційної привабливості Банку. Діяльність Банку направлена на якісний та збалансований ріст, підвищення фінансової стійкості, зміцнення позицій в банківському секторі та посилення функціональної ролі в економічному та соціальному розвитку країни.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» підтверджено на рівні uaA-, прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

О. В. Шубіна

**Начальник відділу рейтингів банківських
установ**

Г. П. Винник

Додатки

Дані балансу АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ», млн. грн.

Показник	01.01.10	01.01.11	01.01.12	01.01.13	01.01.14	01.01.15	01.04.15	01.07.15	01.10.15
Активи									
Готівкові кошти, банківські метали та залишки в НБУ	33,34	77,25	103,17	70,40	82,81	682,43	515,59	149,70	172,57
Казначейські та інші цінні папери (НБУ)	0,00	39,47	14,94	108,06	154,34	606,19	1510,09	885,09	385,00
Кошти в інших банках	414,34	998,14	1282,69	826,77	787,16	1568,56	1493,22	1167,43	839,67
Кредити клієнтам	2304,49	2361,09	2360,94	2259,88	2710,42	2064,17	1899,24	1821,95	1874,05
Цінні папери	12,14	5,28	5,00	5,00	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Довгострокові вкладення	129,39	124,52	122,18	119,55	98,51	92,69	91,80	128,29	127,27
Нараховані доходи	199,20	307,69	274,35	400,86	513,91	674,80	669,80	700,52	754,04
Резерви	-409,68	-421,12	-449,69	-520,83	-492,35	-798,25	-912,40	-895,99	-917,19
Інші активи	10,95	1,71	4,49	246,79	57,32	34,04	38,36	40,58	37,42
Разом активів	2694,17	3494,04	3718,07	3516,49	3912,13	4924,65	5305,71	3997,58	3272,84
Зобов'язання									
Заборгованість перед НБУ	316,66	161,00	0,00	3,51	16,44	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти банків	96,70	177,06	482,07	70,10	102,61	230,93	31,40	19,68	4,11
Кошти бюджету та позабюджетних фондів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти суб'єктів господарювання	1357,44	1990,44	2091,50	2019,56	2464,36	3376,25	3451,38	2586,88	1909,82
Кошти фізичних осіб	293,90	472,57	505,66	500,19	511,76	491,86	548,53	444,17	393,87
Кредити, що отримані від міжнародних та інших фінансових організацій	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Боргові цінні папери	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Субординований борг	85,70	85,70	85,70	85,70	85,70	260,70	260,70	260,70	260,70
Нараховані витрати	24,75	10,19	12,52	15,81	18,98	21,23	18,47	19,65	23,64
Інші зобов'язання	19,51	33,24	5,68	248,55	107,24	23,28	496,07	80,76	57,08
Разом зобов'язань	2194,65	2930,21	3183,12	2943,41	3307,08	4404,25	4806,55	3411,84	2649,21
Власний капітал									
Сплачений статутний капітал	439,69	439,69	439,69	439,69	439,69	439,69	439,69	439,69	439,69
Загальні резерви, емісійні різниці та інші фонди банку	50,71	22,30	86,45	45,35	83,35	115,22	115,22	25,03	25,03
Результат минулих років	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,15	-90,04	0,15	0,15
Результати переоцінки	37,53	37,69	49,90	50,04	49,98	55,53	49,89	49,89	49,88
Фінансовий результат поточного року	-28,41	64,15	-41,10	38,00	31,87	-90,19	-15,61	70,97	108,88
Разом власного капіталу	499,52	563,83	534,95	573,08	605,05	520,40	499,16	585,74	623,64

Дані звіту про фінансові результати АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ», млн. грн.

Показник	01.01.10	01.01.11	01.01.12	01.01.13	01.01.14	01.01.15	01.04.15	01.07.15	01.10.15
Доходи									
Процентні доходи	418,75	337,94	358,81	371,23	348,92	367,38	123,97	261,27	349,90
Комісійні доходи	15,49	15,51	22,46	42,74	37,99	33,75	8,35	17,61	27,86
Результат від торговельних операцій	6,96	0,63	1,33	8,51	9,85	8,72	50,20	72,91	84,46
Інші операційні доходи	0,72	-3,70	0,62	0,57	0,34	0,11	0,18	0,47	0,74
Інші доходи	0,64	0,18	0,28	0,22	0,75	0,37	0,07	0,09	0,24
Повернення списаних активів	0,00	0,00	0,00	1,49	1,74	1,47	0,24	1,38	23,93
Всього доходи	442,57	350,55	383,51	424,76	399,59	411,81	183,01	353,72	487,14
Витрати									
Процентні витрати	218,60	171,68	158,98	157,64	138,12	135,67	65,13	144,34	197,06
Комісійні витрати	1,28	0,71	0,82	1,17	1,14	1,60	0,54	1,14	1,75
Інші операційні витрати	10,81	6,96	7,01	5,69	5,37	4,94	1,02	2,22	3,26
Загальні адміністративні витрати	47,01	46,55	58,26	66,43	69,97	65,15	17,99	37,34	56,67
Відрахування в резерви	206,75	37,49	209,76	143,48	143,37	313,29	113,94	97,70	119,51
Податок на прибуток	-13,48	23,02	-10,21	12,33	9,75	-18,66	0,00	0,00	0,00
Всього витрати	470,97	286,40	424,61	386,76	367,72	502,00	198,62	282,75	378,26
Фінансовий результат	-28,41	64,15	-41,10	38,00	31,87	-90,19	-15,61	70,97	108,88